

Bijlage 1 Overzicht zorgconcepten Peritoneale dialyse

Versie 24 februari 2022

De Taskforce Thuisdialyse heeft een aantal mogelijke zorgconcepten voor de inzet van ondersteuning bij thuisdialyse (THD) en peritoneale dialyse (PD) patiënten op hoofdlijnen uitgewerkt. Dit betreft een 1^e uitwerking op basis van de opgedane ervaring binnen enkele voorlopercentra op het gebied van de inzet van personeel en ondersteunende thuiszorgtechnologie. Het overzicht met mogelijke zorgconcepten voor respectievelijk de THD en PD dient als bijlage bij de Handreiking Thuisdialyse.

Gehanteerde algemene uitgangspunten bij de uitwerking van de zorgconcepten

- De verschillende zorgconcepten zijn onderscheidend op het gebied van het in te zetten zorgniveau ten behoeve van de ondersteuning.
- Per zorgconcept wordt hierbij het minimaal in te zetten zorgniveau benoemd.
- Bij de inzet van een niet-BIG geregistreerde zorgprofessional is vereist dat de voor de uitvoering van de dialysebehandeling eindverantwoordelijke nefroloog de bevoegd- en bekwaamheid van de uitvoerende zorgprofessional borgt.
- Bij de inzet van niet-dialyse specifiek opgeleide zorgprofessionals (thuiszorg of algemeen verpleegkundige) is vereist dat deze zorgprofessionals een specifieke dialyse training/opleiding hebben afgerond die voldoet aan het door de instelling vastgestelde opleidingsprotocol.
- De verdeling van de verantwoordelijkheden bij dialyse in de thuissituatie wordt in principe standaard vastgelegd (bijvoorbeeld aan de hand van een bewustzijnsverklaring).

Status en gebruik van de zorgconcepten PD

Het overzicht met de zorgconcepten betreft een 1^e aanzet voor de uitwerking van mogelijke zorgconcepten voor de inzet van ondersteuning bij thuisdialyse uitgaande van functiedifferentiatie (inzet dialyse-assistent/niveau 3 verzorgende en inzet van thuiszorg/ algemene verpleegkundigen).

- ⇒ *Bij aanbidding van PD vanuit het ziekenhuis wordt in de huidige situatie de ondersteuning bij assisted PD in principe uitgevoerd door de 1^e lijn (en gefinancierd).*
- ⇒ *De inzet van een opgeleide niveau 3 verzorgende zal gegeven de huidige financiering met name interessant kunnen zijn voor verpleeghuizen (en eventueel andere instellingen met clientgebonden budgetten).*
- ⇒ *Afhankelijk van de mogelijkheden voor financiering kan (t.z.t.) vanuit het ziekenhuis bij de invulling van ondersteuning functiedifferentiatie worden toegepast gericht op de inzet van dialyse-assistenten/niveau 3 verzorgenden.*

Toelichting bij schema zorgconcepten peritoneale dialyse

Behandelvorm

Voor peritoneale dialyse (PD) zijn 4 zorgconcepten benoemd op basis van de benodigde ondersteuning te weten:

1. Geheel zelfstandig
2. Met mantelzorger
3. Assisted PD met dialyse-assistent / niveau 3 verzorgende IG (niet BIG geregistreerd)
4. Assisted PD met thuiszorgverpleegkundige (BIG geregistreerd)

De zorgconcepten zijn toepasbaar voor zowel APD als CAPD.

Patiëntendoelgroep

- Beschrijving patiëntendoelgroep op basis van mate van zelfzorg en eigen regie.

Taakverdeling en verantwoordelijkheden

- Bij de taakverdeling wordt onderscheid gemaakt naar uitvoerende taken voor de patiënt en zorgprofessional. De mate van eigen regie van de patiënt (volledig, gedeeld of geen eigen regie) is hierbij bepalend voor de taken van de zorgprofessional bij de patiënt thuis.
- Het centrum is verantwoordelijk voor invulling van de randvoorwaarden voor de thuisbehandeling waaronder de opleiding en training.
- De behandelend nefroloog is eindverantwoordelijk voor de competentiebeoordeling van de patiënt (en mantelzorger) en zorgverlener in de thuissituatie.

Minimale eisen voor de opleiding/training

- De CZO heeft de opleidingseisen voor de dialyse-assistent formeel vastgelegd.
- De opleiding en training van niet-dialyse specifieke verpleegkundigen en verzorgenden dient conform het vastgestelde opleidingsprotocol van de instelling ingevuld te worden.

Contact en monitoring

- Voor de invulling van de contactmogelijkheid dient een 24/7 bereikbaarheidsdienst beschikbaar te zijn.
- De mogelijkheid tot monitoring op afstand/meekijken in thuissituatie (online) door dialyseverpleegkundige en/of nefroloog vanuit het centrum is gewenst.

Bewaking en alarmering

- Bij noodsituaties wordt 112 gebeld.

Hulpmiddelen

- Naast de benoemde zorg gerelateerde hulpmiddelen zijn diverse e-health toepassingen mogelijk gericht op de uitwisseling van informatie en versterking van eigen regie.

Schema verschillende zorgconcepten voor de invulling van peritoneale dialyse

Versie 24 februari 2022

Behandelvorm	Geheel zelfstandig	Met mantelzorg	Assisted PD met dialyse-assistent / niveau 3 verzorgende IG (niet BIG geregistreerd)	Assisted PD met thuiszorgverpleegkundige (BIG geregistreerd)
Patiëntendoelgroep	<i>Patiënt in staat tot volledige zelfzorg en regie</i>	<i>Patiënt in staat tot (gedeeltelijke) zelfzorg en regie die niet geheel zelfstandig wil / kan dialyseren en beschikt over een dialysepartner</i>	<i>Patiënt in staat tot (gedeeltelijke) zelfzorg en regie die niet geheel zelfstandig wil / kan dialyseren en niet beschikt over een dialysepartner</i>	<i>Patiënt niet in staat tot zelfzorg en regie en/of met complexe zorgvraag en niet zelfstandig kan dialyseren</i>
Taakverdeling				
Taken patiënt	<i>Patiënt heeft volledige regie en voert alle dialysehandelingen zelfstandig uit</i>	<i>Patiënt heeft volledige regie en voert met assistentie van mantelzorg alle dialyse handelingen uit</i>	<i>Patiënt heeft ten dele regie en wordt ondersteund door een DA/ niveau 3 verzorgende IG bij de uitvoering van de standaard dialyse handelingen</i>	<i>Patiënt heeft geen eigen regie en de thuiszorgverpleegkundige voert in principe de dialyse handelingen uit. Bij APD 's nachts moet de patiënt wel minimaal op nachtelijk alarm kunnen reageren.</i>
Taken zorgprofessional bij patiënt thuis	<i>N.v.t.</i>	<i>N.v.t.</i>	<i>DA / niveau 3 verzorgende IG ondersteunt de patiënt bij de uitvoering van de standaard dialyse handelingen (taakgerichte uitvoering op basis van protocol)</i>	<i>Gespecialiseerde thuiszorgverpleegkundige voert de regie en ondersteunt patiënt bij het uitvoeren van de dialyse handelingen of voert de dialyse handelingen uit</i>
Taken dialyse centrum	<i>-Vaststellen of patiënt voldoende competent is (bevoegd en bekwaam) -Training, coaching, monitoring en nascholing van F12patiënt</i>	<i>-Vaststellen of patiënt en mantelzorg voldoende competent zijn (bevoegd en bekwaam) -Training, coaching, monitoring en nascholing van patiënt en mantelzorg</i>	<i>-Vaststellen of patiënt en assistent voldoende competent zijn (bevoegd en bekwaam) -Training, coaching, monitoring en nascholing van patiënt en assistent.</i>	<i>-Vaststellen competentie van thuiszorgverpleegkundige (bevoegd en bekwaam) -Training, coaching, monitoring en nascholing van patiënt en thuiszorgverpleegkundige</i>
Verantwoordelijkheid				
Patiënt	<i>Op basis van goed doorlopen en afgeronde training wordt de patiënt bevoegd en bekwaam voor de standaard uitvoerende dialysehandelingen.</i>	<i>Op basis van goed doorlopen en afgeronde training worden de patiënt en mantelzorg bevoegd en bekwaam voor de standaard uitvoerende dialyse handelingen.</i>	<i>Op basis van goed doorlopen en afgeronde training wordt de patiënt bevoegd en bekwaam voor de door de patiënt uit te voeren specifieke dialysehandelingen.</i>	<i>N.v.t.</i>
Centrum	<i>Het centrum is hierbij verantwoordelijk voor een goede training en hierop aanspreekbaar</i>	<i>Het centrum is hierbij verantwoordelijk voor een goede training en hierop aanspreekbaar.</i>	<i>Het centrum is verantwoordelijk voor een goede training en hierop aanspreekbaar.</i>	<i>Het centrum is verantwoordelijk voor een goede training en hierop aanspreekbaar.</i>
Nefroloog	<i>De behandelend nefroloog is eindverantwoordelijk voor de zorg van de patiënt en dient in dit kader vast te stellen of de patiënt voldoende competent is.</i>	<i>De behandelend nefroloog is eindverantwoordelijk voor de zorg van de patiënt en dient in dit kader vast te stellen of de patiënt en mantelzorg voldoende competent zijn.</i>	<i>De behandelend nefroloog is eindverantwoordelijk voor de zorg van de patiënt en dient in dit kader vast te stellen of de betreffende DA / niveau 3 verzorgende IG voldoende competent is.</i>	<i>De behandelend nefroloog is eindverantwoordelijk voor de zorg van de patiënt en dient in dit kader vast te stellen of de betreffende thuiszorgverpleegkundige voldoende competent is.</i>
Verpleegkundige / assistent	<i>N.v.t.</i>	<i>N.v.t.</i>	<i>Op basis van de CZO opleiding of centrumspecifiek opleiding en training worden de DA / niveau 3 verzorgende IG bevoegd en bekwaam voor de standaard uitvoerende dialyse handelingen onder supervisie van de behandelend nefroloog die eindverantwoordelijk is voor de zorg van de patiënt.</i>	<i>Op basis van de centrumspecifiek opleiding en training worden de thuiszorgverpleegkundigen niveau 4 bevoegd en bekwaam om alle uitvoerende dialyse handelingen zelfstandig uit te voeren. - Niveau 4 verpleegkundigen zijn BIG geregistreerd en hierdoor zelf verantwoordelijk voor het eigen handelen en de thuiszorgorganisatie heeft een eigen een verantwoordelijkheid ten aanzien van het handelen van de in dienst zijnde verpleegkundigen .</i>
Minimale eisen voor de opleiding/training				
Patiënt / mantelzorg	<i>Training zelfstandig dialyseren</i>	<i>Training zelfstandig dialyseren</i>	<i>Training zelfstandig dialyseren</i>	<i>Basistraining PD</i>
Zorgprofessional			<i>CZO opleiding DA of interne dialyse specifieke opleiding en training vanuit dialysecentrum voor niveau 3 verzorgenden IG conform vastgesteld opleidingsprotocol van de betreffende instelling.</i>	<i>Interne dialyse specifieke opleiding en training vanuit dialysecentrum voor thuiszorgverpleegkundigen niveau 4 conform vastgesteld opleidingsprotocol van het betreffende centrum. De opleiding bestaat uit een theoretisch deel en praktijkgedeelte waarbij de op te leiden verpleegkundige meeloopt totdat deze voldoende ervaring heeft opgedaan en zich veilig voelt om de standaard dialyse taken zelfstandig uit te voeren bij de patiënt in de thuissituatie.</i>
Contact en monitoring	<i>- Telefonische bereikbaarheidsdienst dialyse verpleegkundige vanuit centrum met dienstdoende nefroloog als achterwacht - Mogelijkheid op afstand (online) door dialyseverpleegkundige vanuit centrum in thuissituatie meekijken</i>	<i>- Telefonische bereikbaarheidsdienst dialyse verpleegkundige vanuit centrum met dienstdoende nefroloog als achterwacht - Mogelijkheid op afstand (online) door dialyseverpleegkundige vanuit centrum in thuissituatie meekijken</i>	<i>- Telefonische bereikbaarheidsdienst dialyse verpleegkundige vanuit centrum met dienstdoende nefroloog als achterwacht - Mogelijkheid op afstand (online) door dialyseverpleegkundige vanuit centrum in thuissituatie meekijken</i>	<i>- Telefonische bereikbaarheidsdienst dialyse verpleegkundige vanuit centrum met dienstdoende nefroloog als achterwacht. - Mogelijkheid op afstand (online) door dialyseverpleegkundige vanuit centrum in thuissituatie meekijken</i>
Bewaking en alarmering	<i>Bij noodsituatie belt patiënt 112</i>	<i>Bij noodsituatie belt mantelzorg 112</i>	<i>Bij noodsituatie belt assistent 112</i>	<i>Bij noodsituatie belt thuiszorgverpleegkundige 112</i>
Hulpmiddelen	<i>Optie: Perisafe</i>	<i>Optie: Perisafe</i>	<i>Optie: Perisafe</i>	